

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput IV. Refelluntur Judæi ex vaticinio Danielis Cap. IX. v. 24. & seqq.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

petit eſſe de femore Judæ. II. Quia vel hæc omnia Tribui Judæ conveniunt ſimul, & ablatum eſt ſceptrum, cum pertransiit ad regiam alienæ Tribus perſonam; vel ſat eſt ſi conveniant diſjunctim, & ſic neque ablatum eſt ſub Herode: qui licet dicatur alienigena, quod non omnes conſentiunt, Jeruſolymis tenuit principatum, inter filios poſtea diſiſum; regnumque in familia Herodis permanſit uſque ad Agrippam illius generis ſeptimum, qui obiit tertio Trajani anno. III. Quia in Prophetia Jacob nomen *Juda* ſignificat duntaxat unum ex filiis ipſius Jacob, quem Patriarcha alloquitur, & cui fratrum laudes, & terræ Chanaan poſſeſſionem prænuntiat; & conſequenter ea verba de femore ejus commonſtrant ſolam illius viri legitimam poſteritatem.

11. Itaque aſſerendum erit eo ſenſu ſceptrum permanſiſſe in Tribu Juda uſque ad Chriſtum, quod illa Tribus à Jure ſceptri ad illa uſque tempora non exciderit?

12. Reſp. non obſtrui juxta hanc ſententiam os Judæorum. I. Quoniam de hoc ad regnum jure etiamnum gloriantur. II. Quia, etſi modo per orbem diſperſi juſ ad ſceptrum amiſerint, fuerunt tamen uſque ad annum Chriſti XCV. quo Domitianus Imperator juſſit ad ſe adduci regis Judæorum ſtirpis reliquias, adinventi poſteri quidam Davidis panes quos comminſci poterunt extiſſe juſ ſceptri. III. Quia etſi juſ ad regnum ſermonis conſuetudine alicui tribuit Regis nomen ac dignitatem,

quamvis regnum ipſum actu non adminiſtret; Hebraica tamen vocabula שבט, & מַחֲקֶק, virum ſignificant actu judicis exercentem, ſaltem juxta interpretationem veterum Rabbiorum.

Sed præmiſſa, inquis, de Synedrio ſententia multiplici capite excutitur. Objeſtio 7. Primum derivata eſt à Rabbiorum commentis. Deinde Synedrii Aſſeſſores non fuerunt ex una Tribu Juda ſelecti. Hi tandem, ſi Reges imperabant, ſceptrum poſſeſſo non tenuerunt.

Reſp. Sententiam noſtram eſſe cæteris præferendam. Atque ad 1. dico facilis retundi Judæos, ſi pro nobis pugnet Magiſtrorum ſuorum auctoritas; quamquam non hæc ſola nos movet, ſed propria Jacobæi oraculi interpretatio, & reliquarum opinionum incohærentia. Ad alterum vero reſpondeo, non de ſingulis Aſſeſſoribus à nobis Vaticinium exponi, ſed de naſci, ſive Æchmalotarcha, quem in Captivitate, & uſque ad Nehemiam fuiſſe de Tribu Juda colligimus ex ſacris literis; de ſubſequentibus autem temporibus ipſa Judæorum convenientia arripimus teſtimonia. Ad poſtremum denique aſſerimus, neque verborum ſignificationem, neque antiquos interpretes, neque Rabbiorum aliquem à nobis exigere, ut de ſola Regia perſona interpretemur nomina *Legiſlatoris ac Ducis*, ideoque etiam ſub alienis Regibus potuit in Tribu Juda perſeverare שבט, & מַחֲקֶק, uſque ad diſperſionem Synhedrii.

14. Refellitur à Propoſitione Probationibus ſuſſul-
ta.

C A P U T IV.

Refelluntur Judæi ex vaticinio Danielis Cap. IX.

v. 24. & ſeqq.

S U M M A R I U M.

1. Variæ Auctorum ſententiæ.

2. Propoſitio.

3. Differentia inter Hebræum, & Latinum Codicem.

4. & 5. Ponuntur quædam prænotanda.

6. uſque ad 11. Probatur, & confirmatur propoſitio.

11. uſque ad ſinem aſſeruntur, & ſolvuntur objeſtiones.

1. Variæ Auctorum ſententiæ.

PERDIFFICILEM aggredimur diſſertationem de LXX. Danielis hebdomadibus, quarum præſcriptio ut invictiſſime probat Meſſiam veniſſe, ita Chronologorum illas ſupputantium magnopere torquet ingenia. Revinci enim enuntiato oraculo recutitos Hebræos fere omnes propugnant, ſed ubi eos ad Chronotaxin appellas, adeo diſcordant, &

nutant, ut conciliari non valeant. Putandas hebdomades ab anno primo Monarchiæ Cyri docuit Eufebius lib. VIII. Demonſtrationis Evang. ita ut ſeptem priores hebdomadæ expletæ ſint anno ſexto Darii, & conſummato Templi ædificio, reliquæ LXII. exierint cum Hircanus jugulatus eſt ab Herode, poſt quæ tempora advenit prænuntiata Redemptio,

demptio, postmodum sempiterna abominatio urbis ac templi. Idem opinatur circa initium hebdomadarum Jo. Frischmuth, nec est, ut quidam putant, hæc sententia fidei Christianorum adversa, cum minime denegat prædictum à Daniele adventum Christi post exactum circulum hebdomadarum, quamvis ad ipsum Christum definita supputatio non referatur. Joseph Scaliger, & Protestantium multi septimanas supputant ab anno 2. Darii Nothi, & producant usque ad urbis excidium, cum tamen ab illo anno Darii fluxerint hebdomades lxx. principio regni Herodis, ut contra Scaligerum demonstrat Petavius lib. xii. de Doctr. Temp. cap. 35. Numerant alii ab exitu divini sermonis, sive à revelatione facta Danieli, ut Paulus Burgenis, Lyranus, Galatinus. Sed missis aliis sententiis duæ sunt inter Recentiores magis receptæ: quarum una septimanas putat ab anno septimo Artaxerxis Longimani; cui subscribunt Jacobus, & Ludovicus Cappelli, Cornelius à Lapide, Nicolaus Abrahamus, Ayrolus, Gravefoni, noster Gulielmus Bonjour, & viri alii graves Chronologica disciplinæ peritissimi: altera supputat ab anno ejusdem Artaxerxis vicesimo cum Usserio, Huetio, Natali Alexandro, nostro Bouges, Lamy, aliisque viris gravissimis. Ab his omnibus discrepat Chronologia Hebræorum existimantium Monarchiam Persarum vix annis lrv. stetit, nec alios post Balthasarem habuisse Reges præter Cyrum, Cambysem, Assuerum, & Darium. Statuimus in tanta opinionum varietate tria præstare: primum erit Judæos revincere ex prophetico oraculo, missis tris Chronologorum: alterum illos magis urgere Chronologica illa supputatione, quæ nobis vibebitur magis exacta; tertium eos refutare ex propria etiam Chronologia, licet in multis falsa, ac merito reprobata.

2.
Propositio
unacum
Prophecia
Danielis.

PROPOSITIO. Ex Vaticinio Danielis constat Messiam jam venisse.

His verbis Prophetia comprehenditur.

שבעים שבעים ודחתך על עמך
ועיר קדשך לבלא המושע
ולחחם חסות ולכפר עון ולחביא
דוקסולמים ולחחם חסות ונביא
ולמשה קוש קוש ותיש
ותשכל מן מצא רבר להשיב ולבנות

ויושל עד משיה נגיד שבעים
שבעה שבעים שש וישו
השנים ונבנתה ררוב וחרוק ובצוק
העתיים ודחתך השבעים
שש וישו ברה משיה ואין
לוי ודחתך ודחתך ודחתך
נגיד הבא וקצו כשטה ועד קץ
מלך מלך נבנתה ש ממונת ודחתך
בריה לרב שבע אדך ודחתך
השבעים ודחתך ודחתך

Hebdomada septuaginta decise super populum tuum, & super civitatem sanctitatis tuæ ad consumendum prævaricationem, & ad sigillandum peccata, & ad expiandum iniquitatem, & ad adducendum justitiam sæculorum, & ad sigillandum visionem, & prophetiam, & ad ungendum sanctitatem sanctitatum. Ei scies, & intelliges ab exitu sermonis ad reverti faciendum, & ad edificandum Jerusalem usque ad Unctum ducentem, hebdomada septem, & hebdomada sexaginta & duæ: redibit, & edificabitur platea, & fossa, & in coarctatione temporum. Et post hebdomadas sexaginta, & duas excidetur Unctus, & non ei: & civitatem, & sanctitatem corrumpet populus Ducis venturi, & finis ejus in inundatione, & usque ad finem belli decise desolationes, & roborabit pactum multis hebdomada una: & dimidio hebdomada cessare faciet sacrificium, & munus, &c.

Differt aliquantulum ad Hebraico Codice Latina vulgata. Primo legit pro decise, abbreviate sunt recte exprimens Græcam versionem συνεκδοκῆς, id est, in unam summam contracta, ac definita: unde parum, aut nihil occurrat hic discrepantia. Deinde habet pro super urbem sanctitatis tuæ Interpretes noster, super urbem sanctam tuam; nec aliquid est discriminis: nam familiare est Hebræis substantivum pro adjectivo adhibere, atque hoc idem extat Ps. 11. 6. & 89. 21. Pro verbis illis, ad sigillandum peccata, nos legimus, ut finem accipiat peccatum: quod idem profecto est, ut constat ex verbis proximis, ut consummetur prævaricatio, & deleatur iniquitas; unde ipsi Majorethæ legerunt להתם ad consumendum, atque ita verat etiam Aquila. Ubi legunt Hebræi ad ungendum sanctitatem sanctitatum, habent

3.
Differentia
inter He-
braicum &
Latinum
codicem.

habent Latini, ut ungatur Sanctus sanctorum, nulla sane differentia, propter consuetudinem nuper laudatam substantiva locandi pro adiectivis. Verba Hebraici Codicis, ad reverti faciendum & ad ædificandum Jerusalem, nos reddimus, Ut iterum ædificetur Jerusalem, & profecto optime, nam infra reædificatio Urbis exprimitur iisdem verbis, Redibit & ædificabitur platea. שוב ergo hoc loco significat iterationem, & Vulgatæ consentit Syriaca quæ legit, Ab egressu verbi usque ad reædificationem Ierosolymæ. Excidetur Unctus, extat in Hebræo; in Latino quædam excidetur Christus; nam etsi Græcus reddit Peribit unctio, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, ירכת denotat mortem, neque de arboribus dicitur, nisi dum exciduntur securi: ideoque prænuntiata est à Daniele mors Christi, cui solum respondet vocabulum טשה Unctus, phrasi consimili, ac apud Jerem. xi. 19. Quod sequitur in Vulgatæ, Et non erit populus ejus, qui eum negaturus est, apposite exprimit hebraicas particulas, Et non ei: quid enim potest his denotari, nisi quod non erit ei auxilium? aut, non obediens ei populus? aut, non servabitur illi iudicium? At hæc omnia quadrant optime lectioni Vulgatæ, & coherent cum citato Hieremiæ loco. Reliqua Prophetiæ verba, si discrepare videantur constat sensum non immutare, imo, ut infra dicam, hebraica manifestius commentationes Rabbiorum infringunt.

4.
Prænotandum 1.

Præmissa Vulgatæ cum hebraico textu coherentia, observandum est non alias à Daniele numerari hebdomadas, nisi annorum. Quod primo fatentur omnes Hebræi cum Abenezra scribente: Hebdomades hic intelliguntur de annis, ac si dixisset Angelus, Septuaginta sabbatici sunt decisi. Et demonstratur primo, nam שבוע septimana, non significat hebdomadam dierum, nisi dies ipsi exprimentur, ut constat ex seq. cap. x. 2. & 3. atque ex Ezech. xlv. 21. Præterea Levitici xxv. 8. anni 49. appellantur septem hebdomadæ, sive שבוע שבתה septem sabbata: ex quo apparet consuetum fuisse Hebræis supputare annorum hebdomadas. Insuper nil eorum, quæ Daniel prænuntiat, evenit intra dies 490. undecunque supputentur, cum sola Templi ædificatio spatio annorum viginti fuerit peracta, quamquam muri, & exteriores parietes fuerint excitati brevi temporum intervallo. Jubilæorum autem septimanæ, quas aliqui commentum sunt, nec ullibi à Scriptura

R. P. Berti Theol. Tom. V.

recensentur, nec possunt in hoc vaticinio locum habere, cum à Daniele ad excidium templi impossibile sit connumerare annos MMMCCCL.

Constat supputandas esse Lxx. illas annorum hebdomadas ab Exitu sermonis; sed an per hæc verba intelligatur revelatio facta Danieli, an edictum Cyri, vel Darii, vel Artaxerxis, res est, quæ aliquid habet difficultatis. Interim ergo incerta hæc prætermittimus, & adversus Judæos argumentum fabricamus.

5.
Prænotandum 2.

Prædixit Daniel ab exitu sermonis usque ad Christum præterlapsuros annos 490. sive hebdomadas, aut annos sabbaticos Lxx. post quas hebdomadas, seu complete exactas, seu percurrente postrema, erat Christus ipse occidendus. At certissimum est jam definitum illud annorum spatium præterisse, neque Christi nomine potest aliquis intelligi præter verum Messiam. Verus ergo Messias jam advenit. Probatur minor 1. ex characteribus hujus Christi à Daniele prænuntiati: appellatur enim Messias absolute, & absque addito, quod nullibi, nisi de vero Messia scriptum adinventur. Dicitur & Dux, sive rector populi, quo nomine Messias appellatur apud Isaiam lv. 4. & Michæam v. 6. Vocatur Sanctus sanctorum, id est summa sanctitatis excellentia præclarus, quod Messia scripturæ omnes attribuant, Psalm. xli. 10. Is. xlii. 6. xlv. 8. lxi. 1. Jerem. xxxiii. 6. &c.

6.
Probatur 1.

Probatur II. ex adjunctis, quæ Daniel commemorat. Ait septimanis illis transactis consumendam prævaricationem, delendam iniquitatem, & expiandum peccatum: id vero de Messia prædictum Is. i. 18. & iv. 4. Psalm. cxxix. 7. &c. Ait ipsum Messiam firmaturum esse patrum: quod pariter de Christo ac Redemptore nascituro ex stirpe Davidis prædixerat Psalmista Ps. lxxxviii. 29. Eccl. xlv. 7. Is. lv. 3. Jerem. xxxiii. 40. Bar. ii. 25. Ait cessaturum eo tempore sacrificium, idque in textu Hebraico ita expressum est, ut ipse prænuntiatus Messias debuerit abrogare veteres expiationes; legitur enim pro deficiet hostia & sacrificium ומנחה ישת וסח Cessare faciet sacrificium & munus: unde Syriaca, Abolabit sacrificium & oblationem. Hoc de promisso Liberatore prædictum quoque Is. i. 11. Jerem. vi. 20. Amos v. 21. Ait denique tunc adducendam esse justitiam sempiternam; atque id Messie temporibus futurum prædixit Psalmista Ps. lxxi. 7. Is. lxi. 11. & Jerem. xxxiii. 15.

7.
Probatur 2.

C

Tertio

8. Tertio probatur ex prænuntiata Christi morte. Occidendum enim Messiam prophetauerunt David Ps. 11. 2. Is. LIII. 8. Jer. XI. 9. Fore ut derelinqueretur à suis præmonuerunt Plates LXVIII. 21. Is. LXIII. 5. Zach. XIII. 7. Immolandum pro peccatis nostris diserte prænarrarunt Isaias LIII. v. 4. & seqq. ac Jerem. Thr. IV. 20. Christus ergo, quem Daniel prædixit occidendum & deferendum à suis, est verus, atque olim expectatus Messias.

9. Confirmatur I. Insuper probatur ex desolatione, quam post Christi mortem Daniel prædixit, neque enim possumus aliam desolationem hic accipere, quam excidium Urbis sub Tito ac Vespasiano, juxta ipsius Domini expositionem Matth. XXIV. 15. Et probatur primo, quoniam desolationem Urbis post occasionem Christi prædicere etiam Isaias VI. XXV. 2. Zach. XIII. 8. & XIV. 2. Confirmatur, quia statuta desolatio usque in finem perseveratura prædicatur, quod nonnisi de hac desolatione completur: ut Orat. III. contra Judæos aperte demonstrat Chrysostomus ex quo tam diuturnum tempus jam elapsum nullum Judæis vestigium vel initium felicitis mutationis ad hunc usque diem ostendet; cum tamen instaurare templum sæpius tentaverint. Hoc enim semel bis, ac tertio aggressi, sub Hadriano, & Constantino, & Juliano repressi sunt, tunc quidem à militibus, postremo tandem ab igne è fundamentis erumpente, & intempestive eorum conatus reprimentes.

10. Confirmatur 2. Accedit Rabbiorum confessio. Nam in Bereschit Rabba ad v. 18. cap. XIV. de Melchisedech, extat: *Rex Messias est, de quo scriptum Dan. IX. Ad adducendum justitiam sæculorum.* R. Moses filius Nachman Gerondenensis in idem caput Dan. *Sanctitas sanctitatum est Messias sanctificatus de filiis David.* Idem tradiderunt Rabbinii reliqui, quorum testimonia suppeditabit Raymundus Martini in Pugione Fidei P. II. cap. 3. n. XVI. Raymundi expilator Galatius lib. IV. cap. VII. Hadrianus Fini lib. V. cap. 5. &c. Sive ergo in vaticinio Danielis attendantur Christi characteres, sive præstanda ab eo beneficia, sive mortis ejus supplicium, sive subsecuta Jerosolymæ desolatio, sive antiquorum Rabbiorum confessio, revincitur inde Judæorum cæcitas, ac pervicacia.

DISPELLUNTUR HEBRÆORUM CAVILLI.

11. Objiciunt Hebræi: Messias de quo vaticinatus est Daniel, est Cyrus monar-

chiæ Persarum Fundator: de ipso enim legitur apud Isaiam XLV. 1. *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro, &c.*

12. Resp. facile retundi hanc Judæorum infaniam. I. Quia Messias, de quo Daniel, est משיח נגיד Messias principalis, & Dux Judæorum. Cyrus autem non est ille, cui Messie nomen conveniat principaliter. II. Quia de Cyro citato cap. Isaiæ v. 4. legitur, quod non cognoverit Dominum; ideoque non est ille Sanctitas sanctitatum, & Auctor sempiternæ justitiæ. III. Quia Cyrus, neque oleo Spiritus sancti, neque oleo corporali inunctus est. IV. Quia ab everfione primi Templi, unde septimanas Hebræi supputant, usque ad templum secundum, nequeunt enumerari septem, & sexaginta duæ annorum hebdomadæ, cum septem exactæ jam fuerint postremo anno Evilmerodachi, reliquæ tantum post monarchiam Persarum, atque Græcorum. V. Quia præter allata Rabbiorum testimonia, Aben-Ezra Comment. in Daniele ait: *Opinio ejus, qui dixit Cyrum esse Messiam, non est congrua.* At cur Cyrus, inquis, apud Isaiam Messias appellatur? Aliud interroganti Catholico respondebimus, aliud Judæo objicienti. Catholicis respondeamus Cyrum dici Christum, sive Unctum allusione ad Reges Hebræorum, qui unctione consecrabantur, & quoniam erat figura Christi, qui nos à spirituali Babylonis captivitate redemit. Hebræis autem respondeo verba Isaiæ explicari in Talmud, libro qui inscribitur Megilla; ut nullatenus ad Cyrum, sed ad solum Messiam referantur: quod tamen non probo propter ea, quæ attulit in hunc locum Hieronymus. Septuaginta tamen, quos plures Patres sequuntur, reddiderunt & ipsi pro Cyro, *ωκυς, Domino*, quæ versio nequit à Talmudistis refutari.

13. Objiciunt 2. Disfessens Daniel septem hebdomadas à duabus & sexaginta, duos venturos Messias prædicit, unum post hebdomadas priores VII. alterum post hebdomadas LXII. Si autem quæras quinam sint duo illi Messie, diversa est, pro diversa supputatione hebdomadarum, responsio. Si supputandas censeas ab excidio templi prioris, juxta Hebræorum Chronicon, earum initium est reputandum ab anno M. 3338. quibus si addas septem annorum sabbata, erit annus M. 3387. ac primus Cyril. Si vero connumeris ab eodem anno 3338. hebdomadas 62. sive annos 434. perveniens ad annum M. 3772. cum Romani, qui templum vastarunt, Jerosolymam ascenderunt,

derunt, & ad tempora Agrippæ, qui ante Urbis excidium occisus est. Ergo juxta hanc supputationem primus Messias erit Cyrus, alter Agrippa. Si vero supputes hebdomadas septem ab anno primo Darii, qui est in Chronologia Hebræorum an. M. 3389. pervenies ad tempora Josue & Nehemiæ, qui sub Artaxerxe ad urbem reedificandam perrexerant, & ad annum 3438. Putatis autem ab eodem anno Darii septimanis LXXI. sive annis 434. explebuntur in ipsa Jerosolymorum vastatione. Atque ita prior Messias erit vel Nehemias, vel Josue, posterior Agrippa filius Aristobuli.

14.
Respondetur.

Resp. hæc omnia esse portentosa mendacia. Ac I. de Cyro satis dictum supra. II. Juxta Chronicon Hebræorum, ut ostendam cap. 6. si hebdomadæ supputentur ab anno septimo Nabuchodonosoris, si ab excidio templi, si à verbo quod egressum est de ore Hieremiæ, si à revelatione facta Danieli, si ab Edicto aut Cyri, aut Darii, aut Artaxerxis, neque divisim acceptæ, neque simul terminant sive in Cyro, sive in Nehemia, sive in Josue, sive in Hircano, sive in Agrippa, sive in postrema templi everfione. III. Illa Judæorum Chronotaxis erroribus, ut videbimus, scatet innumeris. IV. Expositi supra characteres Messiae nequeunt commemoratis viris competere, non enim dici possunt vel Sancti sanctorum, vel justitia sæculorum, vel Auctores novi foederis, vel sacrificiorum veterum Abolitores; imo nec *Uncti*, cum non extiterit post primi templi everfionem apud Judæos oleum, vel chryfma. V. Repugnant etiam Rabbinii, qui propheticum oraculum fatentur ad verum Messiam pertinere.

15.
Obijciunt 3.

Obijciunt 3. Exactæ sunt septem ac sexaginta duæ annorum hebdomades, quomodo post Hebræorum perpauca nititur demonstrare, Auctor Chronici Ægyptiaci Marshamus, in Antiocho Epiphane, quem Sacra Jerosolymorum profanasse narrat liber primus Machab. cap. 1. 23. & seqq. Quod probatur ex Chronologia; nam à visione Danielis usque ad finem captivitatis fluxerunt anni 49. sive septem priores hebdomadæ. A templo autem à Chaldaïs incenso usque ad Antiochum præteriere Sabbatici anni LXXI. id est an. 434. Nam templum à Chaldaïs profanatum est anno P. J. 4107. M. 3397. quibus si addas annos 434. exurget annus P. J. 4541. M. 3831. Post decennium autem, id est anno M. 3841. & P. J. 4551. Judas Machabæus pollutum ab Antiocho templum purgavit, & in medio utique hebdomadæ, R. P. Berti Theol. Tom. V.

id est, tribus post profanationem annis ac sex mensibus.

Resp. plurimis ac validissimis argumentis expungi opinationem Marshami. I. Prædicit Daniel post hebdomadarum circulum, & ante abominationem desolationis, peccati finem, ac sempiternam justitiam: quemnam vero ex his, aliisque præmissis characteribus in viro scelestissimo Antiocho invenies? quam sanctitatem adduxit, quam expiationem fecit, quam iniquitatem delevit? II. Si Judas post dimidium hebdomadæ purgavit Templum ab Antiocho pollutum, neque à Chaldaïs civitas everfa est, ac penitus diruta; quo pacto sub Antiocho defecit hostia, & post illatum ab ipso bellum erupit sempiternum urbis excidium? III. Non ad purgationem Templi, sed ad reedificationem Civitatis referenda sunt verba temere à Marshamo è proprio loco divulsa, *Et rursum ædificabitur platea*; neque in Danielis prophetia hebdomades LXXI. præcedunt Urbis ædificationem, sed mortem Christi. IV. Prædixit Daniel plateam ac muros ædificandos, postea occidendum *Unctum*; ideoque non tantum sententia Marshami falsa est, quod reedificationem ad purgationem, Civitatem ad Templum, & sacrorum abolitionem ad profanationem detorqueat; verum etiam quod pervertens Angeli verba comminiscatur prius defecisse sacrificia, postmodum Urbem ædificatam, cum nequeat ante profanationem constitui peracta à Juda purgatio. V. Cum Angelus unum demonstret hebdomadarum initium iis verbis, *Ab exitu sermonis*; quare hebdomadæ septem à Visione Danielis supputandæ sunt, reliquæ autem LXXI. ab invasione Chaldaeorum, Templique incendio? VI. Unde in nos Marshami obtruditur Chronologia, cui, ut in proximo evincam, repugnant cum Hebræorum calculi, tum accuratæ recentiorum Chronologorum rationes?

16.
Respondetur.

Ob. 4. Ad templi excidium spectant hebdomadæ Danielis, ac de Templo accipienda sunt ea verba *excidetur Christus*, tum quia unctio *Sancti*, vel *Sanctuarii*, de qua v. 24. proprie spectat ad Templi consecrationem: tum quia v. 26. ubi legitur, *Occidetur Christus*, sive, *Excidetur Unctus*, habent Græci, *Peribit unctio*, id est Sacerdotum ministerium, & series Pontificum, quemadmodum interpretatur etiam Eusebius: tum demum, quia Christus Matth. XXIV. 15. & Marci XIII. 21. adhuc futuram ait abominationem

17.
Obijciunt 4.

18.
Respondetur.

nem desolationis, *qua dicta est à Daniele Propheta*, ita ut referri nequeat, nisi ad eversionem Urbis ac Templi.

Resp. Non posse Danielis vaticinium ad Templi ruinas pertinere I. Quoniam **יכרד** *Ichared* denotat supplicium mortis, ut diximus supra, & liquet ex collatione hujus loci cum Lev. xvii. 14. & 111. Regum xviii. 4. ubi eodem verbo designatur mors per Judicis sententiam inflicta. Etiam Rabbin, quos vide apud Raym. Martini loco cit. tradunt notari verbo illo mortem infamem, ac turpem. II. Quoniam Templum nulli appellatur *Unctum*, vel *unctio*; nulla autem ratione dici potest *Messias Naggid*, Christus princeps. III. Quoniam repetitur Messiae nomen v. 25. & v. 26. ac priori loco per Adversarios significat Cyrum, aut virum alium principem, ideoque non commonstrat secundo loco Templum, vel Urbem. IV. Quoniam secundum Templum unctione caruit, nec *Unctum* dici potest. V. Quoniam Sanctuarium sanctuarii non erat Templum, sed sola Tabernaculi pars interior. VI. Quoniam in excidio Templi non apparet peccati finis ac redemptio, sed supplicium, & poena. Eusebium ergo in errorem impulit Graeca versio, in qua debebat animadvertere positum hebraica phrasi nomen substantivum pro adjectivo, ut hic v. 23. *Desideria המורות* pro *Cupidus*, sive *vir desideriorum*. Melius ergo Symmachus ἐκπύρεται χερός, *Excidetur Christus*, & Aquila, ἐξολοσπυδῆσται ἡλείμενος, *Peribit Unctus*: optime autem Vulgata, *Excidetur Christus*. Verum denique est, fuisse *abominationem desolationis* à Daniele praedictam literaliter completam in eversione Urbis ac Templi: sed hebdomadae supputandae sunt usque ad Christum; non usque ad inundationem Romani exercitus, & Jerosolymorum vastationem. Hanc praenuntiat Daniel recensita Christi occisione, & post hebdomadas jam exactas.

19.
Obijciuntur 5.

Ob. 5. Christus à Deo praenuntiatus est Onias summus Sacerdos, qui typus fuit Christi venturi; non ergo ad ipsum Christum, sed ad Oniam pertinent Danielis hebdomadae. Antecedens probatur ab Harduino; qui tamen ad Christum prophetiam spectare non negat, etsi contendat in Onia, tanquam Christi typo literaliter fuisse completam. I. Quoniam post occisionem Oniae populus desertus est, & Antiochus invasit Hierosolymam, Templumque expoliavit. II. Quoniam post Oniae eadem profanato Templo *peribit unctio*. III. Quoniam

ipse Onias pactum confirmavit, nam eo tempore Mathathias ait I. Machab. 11. 27. *Omnis, qui zelum habet legis, statuens Testamentum, exeat post me*. IV. Quoniam septimanae supputandae sunt ab exitu sermonis, scilicet à divina praedictione facta Jeremiae de proximo fine captivitatis, id est, ab anno 14. Joakim, à quo usque ad Cyrum fluxerunt anni 49. & hebdomades septem; & rursus putatae reliquae septimanæ ab eodem anno 4. Joakim usque ad annum Graecorum 148. quo Judas constitutus fuit Dux populi, & pulso Antiochi exercitu Templum purgavit, anni sunt 441, sive hebdomades sexaginta tres. Templum, ut diximus, expoliatum ac profanatum fuerat ante dimidium hebdomadae; Onias autem jugulatus ante integram hebdomadam anno Graecorum 141. Ita ergo omnia concordant admissim; neque deest, neque redundat dies una: septuaginta hebdomades complentur in purgatione Templi, & in Juda Machabæo: septem in Cyro; sexaginta duae in occisione Oniae; dimidium hebdomadae in Templi profanatione.

Resp. Illud novum Harduini systema esse aliorum omnium quae refutavimus monstruosissimam compaginem; nam, si tur. recte advertas, intrudit fere omnes Messias ab aliis confictos, Cyrum praesertim, ac Judam, simulque commentum Marshami de Templo, & de fine unctionis. In omnis ergo suis partibus jam expunctum est & contritum. Ad damus tamen in patrocinium veritatis aliqua. Ac primum detur Harduino Oniam gessisse Christi typum; quamquam id neget P. Lamy in App. Chronolog. P. 2. cap. 4. propterea quod Onias non Jerosolymis occisus sit, sed in templo Apolinis secus Daphnem; non suorum livore, sed insidiis Menelai; non ab amicis, sed ab Andronico; non derelictus à populo, sed vindicta, & lacrynis honestatus. Verum non est necesse, ut omnia in Typis conveniant. Dicimus ergo quod post Oniae eadem populus non fuit à Deo derelictus, cum paucos post annos surrexerit Judas, qui debellavit impios, templumque purgavit; neque sub Antiocho defecisse sacra, & irrupisse statutam desolationem censendum est, si illa restituit Machabæus; hæc autem paucis annis perduravit. Atque hæc ad primum, & secundum dicta sunt. Nam quod sequitur nullius est roboris, cum loquatur Daniel de pacto firmando, per Christum, & Mathathias de zelo legis demonstrando per populum,

Unicum

21.
Argumento
chronologi-
co Harduini
Reſp.

Unicum reſtat argumentum Chrono-
logicum, in quo non uno tantum capi-
te peccat Harduinus. Principio non ait
Daniel ſupputandas hebdomadas *ab exitu
verbi*, quod fortassis foret ambiguum,
ſed ait, *Ab exitu ſermonis, ut iterum
aſedificetur Jeruſalem*. Neque enim ve-
rum eſt *exitum ſermonis*, ut Harduinus
contendit, non poſſe ſignificare Regis
decretum: cum verbum **נאמר** ſignificet
*ſermonem, aliquid, cauſam, negocium,
praeceptum, &c.* ut Pagninus, alique
demonſtrant ex 2. Reg. 111. 12. Deut.
1v. 36. Exodi xviii. 16. xxiii. 4. &c.
atque in hoc loco omnem ambiguitatem
tollant ea verba, *ad reverti faciendum,
& ad aſedificandum, &c.* quae nequeunt
intelligi niſi de Edicto Urbem reaedifican-
di. Deinde ſi velit expendere ea tantum
verba, *Ab exitu ſermonis*, ut ea detor-
queat ad divinam revelationem; cur non
potius refert ad revelationem factam ipſi
Danieli, de qua Angelus eodem cap. ix.
v. 23. inquit, *Ab exordio precum tuarum
egreſſus eſt ſermo?* Aut cur non ad re-

velationem Iſaiae **vliv. 28.**? Rurſus hoc
idem Harduini ſomnium fuit quorundam
Hebraeorum, quos confutarunt R. Aben-
Ezra Comm. in Daniele, & R. Azarias
in lib. Meor Enajim, eo quod non de-
beant anni captivitatis in deciſis ſepti-
manas ſimul à Propheta comprehendī,
atque ad unum referri terminum. Cor-
ruit itaque fictitium illud initium hebdo-
madarum à prophetia Jeremiae. Male
etiam conſtituitur terminus ſeptem heb-
domadarum in Cyro, peſſime in exitu
captivitatis, nam juxta Recentiorum
Chronologiam annus iv. Joakim incidit
in annum Mundi 3398. Cyrus Mediam
occupavit an. 3466. & monarchia potius
eſt deſuncto poſt biennium Dario Me-
do, anno 3468. qui eſt captivitatis po-
ſtremitus; ita ut iv. annus Joakim ſit ſer-
vitutis primus, & primus Cyri, ut dixi,
ſervitutis ultimus; ideoque ab anno iv.
Joakim uſque ad Cyrum non fluxerunt
anni 49. ſed 70. Quam Chronologiam
ſi reſpuas, ſaltem annorum 70. interval-
lum debes admittere.

C A P U T V.

Statuitur Epochā Regni Artaxerſis, & demonſtratur Heb-
domadam Danielis initium, ac finis.

S U M M A R I U M.

1. Præliminaria ad propoſitionem.
2. Propoſitio 1. cum probationibus.
3. Propoſitio 2da cum ſuis probationibus.

4. Chronologia Authoris.
5. Uſque ad 10. propoſitio tertia demonſtratur.
10. Uſque ad finem ſolvuntur objectiones.

1.
Prælimina-
ria ad pro-
poſitionem.

LIQUET ex præcedenti hebdomadas
Danielis ſupputandas ab Edicto Re-
gis Perſarum de urbe Jeruſolyma
reaedificanda, & complendas in morte
Chriſti, quam conſignare neceſſe ſit an-
no ab illarum hebdomadarum exordio
486. concurrente cum dimidio hebdo-
madæ ſeptuageſimæ. Quatuor autem
Regum Perſarum pro Judæis decreta col-
ligunt nonnulli ex Scripturis. Emanat-
um eſt primum initio Regni Cyri con-
ditoris Perſarum Monarchiæ, de quo
Iſaias cap. **xliv. 28.** & Eſdras cap. 1. 1.
Promulgatum eſt alterum anno 2. Darii,
quem Scaliger Nothum putavit, conſtat
autem fuiſſe Hyſtaſpidem: de quo edi-
cto vide 1. Eſdræ **iv. 24.** & **vi. 1.** Emiſ-
ſum eſt 111. diploma anno Artaxerſis
vii. quo Eſdras cum plena Regis ſacul-
tate Jeruſolymam aſcendit, ut habetur
eodem libro cap. **vii. 6** & **7.** Edictum
poſtremum obtinuit Nehemias ejusdem
Artaxerſis pincerna anno Regis viceſimo,
ut habetur 2. Eſdræ cap. **11. 1.** Nullum
jam dubium eſt hunc Artaxerſem fuiſſe

Longimanum filium Xerſis filii Darii Hy-
ſtaſpidis.

Conveniunt recentiores accurati
Chronologi annos ante Chriſti nativita-
tem coarctantes ad 4000. fundatam à Cy-
ro Monarchiam Perſarum anno **M. 3468. P.**
Julianæ **4178.** ante Vulgarem Aeram, ſive
Natale Chriſti Dionyſianum **536.** & Da-
rium Hyſtaſpidem regno potitum an. **M.**
3483. P. Jul. 4193. ante Aeram Chriſtiani-
nam **521.** De Artaxerſe autem nequeunt
Chronologi convenire. Nam ſupputantes
hebdomades Danielis ab anno ejus ſepti-
mo, ajunt obtinuiſſe regnum an. **M. 3540.**
P. J. 4250. ante Ae. **Ch. 464.** ita ut annus
ſeptimus ſit **M. 3547. P. Jul. 4257.** ante
Ae. **Ch. 457.** quibus ſi addantur anni **29.**
Ae. Dionyſianæ, quo anno Chriſtum af-
fixum cruci Chronologi illi propugnant,
reſultat annus ab initio hebdomadarum
486. qui dimidium eſt hebdomadæ ſep-
tuageſimæ. Qui autem ſeptimanas pu-
tant ab anno Artaxerſis viceſimo, con-
tendunt regno potitum anno **M. 3531.**
P. Jul. 4241. ante Ae. **V. 473.** ita ut an-

C 3

nus